

نغمه‌های آسمانی

«سطح یک»

(مقدماتی و متوسطه)

مؤلف:

حسن مختاری

سرشناسه	مختاری، حسن، ۱۳۶۲
عنوان و نام پدیدآور	نغمه‌های آسمانی
مشخصات نشر	تهران: پیام محراب، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۱۴۴ ص. مصور.
شابک	۴-۸-۰۸-۱۱۸۱-۹۶۴-۹۷۸: ۸۵۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا مختصر.
یادداشت	این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۱۰۵۹۹:

نغمه‌های آسمانی

مؤلف: حسن مختاری

حروف نگار و صفحه‌آرا: زهرا برزگر

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۴

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

چاپ: گلپای

صحافی: صاحب‌الزمان

شابک: ۴-۸-۰۸-۱۱۸۱-۹۶۴-۹۷۸

نشانی: تهران، میدان بهارستان، خیابان ظهیرالاسلام،

کوچه یوسف‌خان حکیم، شماره ۲۳

Website: www.Bookspayam.com

قیمت با لوح فشرده: ۸۵۰۰ تومان

تلفن مرکز پخش: ۰۹۳۳۸۹۸۱۹۷۳

۰۹۱۳۲۷۴۸۶۴۹

aurora0490@gmail.com

فهرست

مقدمه ۵

بخش اول: آموزش مقدماتی

مقدمه بخش اول ۹

مقام عجم (درجات اول تا پنجم) ۱۰

مقام عجم (تمام درجات) ۱۳

مقام نهاوند (درجات اول تا پنجم) ۱۵

مقام نهاوند (تمام درجات) ۱۷

مقام کرد (درجات اول تا پنجم) ۲۰

مقام کرد (تمام درجات) ۲۲

مقام حجاز (تمام درجات) ۲۳

بخش دوم: آموزش متوسطه

فصل اول: آشنایی با برخی مفاهیم صوت شناسی ۲۹

صدا ۲۹

مشخصه‌های فیزیکی صوت ۳۱

صداهاى موسیقایی و غیرموسیقایی ۳۳

مشخصه‌های صداهاى موسیقایی ۳۴

تولید صوت در انسان ۳۶

فصل دوم: آشنایی با برخی مفاهیم نغمه‌شناسی ۴۳

الفبای موسیقی ۴۳

اکتاو ۴۳

فاصله ۴۴

گام ۴۴

نشانه‌های تغییر دهنده ۴۵

جنس و عقد در موسیقی عربی ۴۸

درجه رکوز ۴۹

۵۱.....	فصل سوم: آموزش فواصل موسیقی
۵۱.....	فاصله نیم پرده
۵۲.....	فاصله سه چهارم پرده
۵۳.....	فاصله یک پرده
۵۳.....	فاصله یک و نیم پرده
۵۵.....	فصل چهارم: اجناس
۵۵.....	جنس عجم
۵۸.....	جنس نهاوند
۶۱.....	جنس کرد
۶۳.....	جنس حجاز
۶۶.....	جنس بیات
۶۸.....	جنس صبا
۷۱.....	جنس راست
۷۴.....	جنس سیکا
۷۷.....	فصل پنجم: آموزش مقام‌های عجم، نهاوند، کرد و حجاز
۷۷.....	مقام عجم
۸۱.....	مقام نهاوند
۸۹.....	مقام کرد
۱۰۰.....	مقام حجاز
۱۰۹.....	فصل ششم: آموزش مقام‌های بیات، صبا، راست و سیکا
۱۰۹.....	مقام بیات
۱۱۶.....	مقام صبا
۱۲۴.....	مقام راست
۱۳۲.....	مقام سیکا
۱۴۳.....	منابع

مقدمه:

تلاوت قرآن با صدای زیبا و آهنگین باعث خضوع و خشوع دل‌ها می‌گردد و آن‌ها را از زنگار می‌زداید و زمینه را برای فهم حقایق قرآن آماده می‌سازد. صدا و الحان زیبا قرآن را در گوش و دل شیرین نموده و در نفوذ قرآن تأثیر می‌گذارد، تلاوت را در جامعه رواج داده و دل‌ها را به سوی خود می‌کشاند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، استقبال مردم خصوصاً جوانان به تلاوت قرآن افزایش یافت. محیط جامعه با تلاوت قرآن انس گرفت و گوش با صوت دلنشین قرآن الفت یافت. و نیز از برکات این نظام مقدس رشد چشمگیر جلسات و محافل و مسابقات قرآنی، کلاس‌های آموزشی قرآنی و تألیف و انتشار کتب آموزشی و پژوهشی در زمینه‌های مختلف قرآنی بود. امید است که این روند رشد و گسترش فعالیت‌های قرآنی در جامعه همچنان ادامه یابد و روز به روز افزایش یابد.

نظر به این‌که از جمله مشکلات اساسی در زمینه آموزش نغمات مورد استفاده در تلاوت قرآن کریم، نبود سطح‌بندی دقیق و عدم استفاده از روش‌های آموزشی و تمرین‌های مناسب و مطلوب جهت این آموزش به مخاطبان مختلف آن می‌باشد، نگارنده با بهره‌گیری از آثار ارزشمندی که تاکنون در این زمینه تدوین یافته و هریک سهم بسزایی در گسترش این آموزش داشته‌اند، اقدام به تألیف این کتاب در دو جلد نموده است. جلد اول در دو بخش تدوین یافته است که بخش اول شامل آموزش مقدماتی و بخش دوم شامل آموزش متوسطه نغمات می‌باشد. جلد دوم کتاب نیز اختصاص به آموزش پیشرفته نغمات دارد.

در بخش اول که اختصاص به آموزش مقدماتی نغمات دارد، مقام‌های عجم، نهاوند، کرد و حجاز آموزش داده می‌شود با این توضیح که قرآن‌آموزان در ابتدا تا درجه پنجم و سپس تمام درجات این مقام‌ها را به استثنای مقام حجاز که سوره‌های تلاوت شده براساس این مقام، شامل تمام درجات آن می‌باشند تنها از طریق گوش دادن به تلاوت سوره‌هایی از جزء سی‌ام قرآن کریم که به شیوه ترتیل آموزشی قرائت شده است و خواندن آن‌ها به صورت گروهی و انفرادی با شیوه‌ای که در این بخش از کتاب بیان شده است، فرا می‌گیرند.

به منظور این‌که قرآن‌آموزان در این سطح از آموزش، هنگام گوش دادن به فایل‌های صوتی سوره‌های تلاوت شده و خواندن آن‌ها و نیز قرآن‌آموزان سطح متوسطه هنگامی که می‌بایست جهت یادآوری و تحلیل نغمات، مجدداً این سوره‌های تلاوت شده را مرور نمایند، از این‌رو متن این سوره‌ها در این بخش از کتاب آمده است.

شیوه آموزش سوره‌های بخش جمع‌خوانی کتاب‌های آموزش روخوانی قرآن سطح یک، دو و سه دانش‌آموزی (تألیف سید حسین میر تقی) نیز همان روشی است که در این بخش از کتاب بیان شده است.

در بخش دوم که اختصاص به آموزش متوسطه نعمات دارد، مخاطبان کتاب ابتدا با برخی مفاهیم صوت‌شناسی و نغمه‌شناسی آشنا می‌شوند، سپس فواصل موسیقایی موجود بین درجات مقامات مختلف موسیقی عرب را فرامی‌گیرند. پس از آن با برخی از جنس‌های مشهور موسیقی عربی که اساس و پایه مقامات می‌باشند، آشنا می‌شوند. در پایان، هشت مقام از مقامات اصلی را می‌آموزند.

در فصل‌های مربوط به آموزش اجناس و مقامات، پس از آشنایی با درجات مختلف هر جنس یا مقام، قرآن‌آموزان ابتدا آیاتی از قرآن کریم را که به شیوه ترتیل و براساس درجات آن جنس یا مقام تلاوت شده است گوش داده و آن‌ها را تمرین می‌نمایند، سپس آیاتی را که به شیوه تحقیق قرائت شده است.

هم‌چنین ترجمه و خلاصه تفسیر آیات قرائت شده نیز بعد از متن آیات آمده است تا قرآن‌آموزان با مفاهیم آیات بیشتر آشنا شوند. در پایان آموزش هر جنس نیز قرآن‌آموزان می‌بایست برای آشنایی بیشتر به نمونه‌هایی از آن جنس که از تلاوت قاریان مشهور جهان اسلام انتخاب گردیده و در فایل صوتی مربوطه آمده است، گوش دهند. پس از آن نیز تمرینی ارائه گردیده که از قرآن‌آموزان خواسته شده است آیاتی از قرآن کریم را با توجه به موضوع مشخص شده انتخاب نموده و براساس درجات آن جنس بخوانند تا مربیان محترم تلاوت آن‌ها را بررسی نمایند. در پایان آموزش هر مقام نیز خودآزمایی‌ای شامل سه تمرین ارائه شده است، در تمرین اول، قرآن‌آموزان می‌بایست برای آشنایی بیشتر به نمونه‌هایی از آموزش داده شده که تلاوت قاریان مشهور جهان اسلام انتخاب گردیده و در فایل صوتی مربوطه آمده است، گوش دهند و نعمات آن تلاوت یا تلاوت‌ها را به کمک مربی خود تحلیل نمایند. در تمرین دوم، قرآن‌آموزان می‌بایست به آیاتی از قرآن کریم که به شیوه ترتیل و براساس درجات مقام آموزش داده شده و هم‌چنین برخی از مقامات مربوط به بخش‌های پیش از آن تلاوت شده و در فایل صوتی آمده است، گوش دهند و سپس تقلید نمایند.

در تمرین سوم از قرآن‌آموزان خواسته شده تا آیاتی از قرآن کریم را با توجه به موضوع یا موضوعات مشخص شده، براساس درجات مقام آموزش داده شده انتخاب نموده و قرائت نمایند تا در تلاوت آیات براساس این مقام به مهارت بیشتری دست یابند.

در پایان لازم می‌دانم از آقای سیدحسین میرتیقی به واسطه راهنمایی‌های ارزشمندشان در تألیف این کتاب تشکر نمایم. امیدوارم این اثر ناچیز که گامی است بسیار کوتاه در مسیر بسیار طولانی و ارزشمند آموزش قرآن کریم مورد قبول خداوند متعال قرار گیرد.